

Motion till riksdagen 2018/19:3050

av **Håkan Svenneling m.fl. (V)**

med anledning av skr. 2018/19:115 Verksamheten i Europeiska unionen under 2018

---

1 Innehållsförteckning

1 Innehållsförteckning	1
2 Förslag till riksdagsbeslut.....	2
3 Inledning.....	3
4 Brexit	3
5 Demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer	4
6 EU:s fleråriga budgetram 2021–2027	5
7 Utvidgningsprocessen.....	5
7.1 Turkiet.....	6
8 EU:s strategi för Östersjöregionen	7
9 EU:s utrikes- och säkerhetspolitik.....	7
9.1 Vapenexport.....	8
9.2 Handelspolitik.....	9
9.3 Utvecklingspolitik.....	9
9.4 Israels ockupation av Palestina	10
9.5 Marockos ockupation av Västsahara	11
10 Reformera Europeiska investeringsbanken	12
11 Öppenhet och transparens.....	12

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska fortsätta att verka för en minskning av EU:s budget och börja driva på för en klimatomställning i stället för militarisering och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att EU inför en feministisk budget och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att EU avbryter flyktingavtalet med Turkiet och agerar för att våldet och repressionen mot oppositionella upphör i Turkiet och att alla som fängslats på politisk grund frigges, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen inom EU bör verka för ett ökat utbyte och samarbete mellan befolkningarna i EU och Ryssland och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att EU konsekvent står upp för mänskliga rättigheter, folkrätten och demokratin i sina relationer till andra länder och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att EU:s riktlinjer för export av krigsmateriel innebär ett förbud av export till länder som kränker de mänskliga rättigheterna, diktaturer och krigförande stater och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att EU inför ett vapenembargo mot de stater som ingår i den saudiskeledda koalitionen och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att inga fler odemokratiska och miljöfarliga EU-handelsavtal tecknas och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att EU försvarar kvinnors ekonomiska rättigheter och inför en feministisk handelspolitik och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör motsätta sig att EU fördjupar sitt samarbete med Israel på något område och suspendera det nuvarande associeringsavtalet så länge Israel inte avvecklar bosättningarna och vägspärrarna på ockuperat område, avbryter blockaden av Gaza och upphör med byggandet av muren på Västbanken, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör ta initiativ till att EU inför ett vapenembargo mot Israel, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att EU kräver att den utlovade folkomröstningen om Västsaharas självständighet hålls, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att EU säkerställer att handelsavtal och fiskeriavtal mellan EU och Marocko, i enlighet med EU-domstolens beslut, ej innefattar Västsaharas territorium så länge som Västsaharas folk, via deras legitima representant Polisario, inte har gett sitt samtycke, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att Europeiska investeringsbanken omvandlas till en klimatinvesteringsbank, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för ett regelverk som innebär öppna böcker, minskade förmåner och sänkta politikerarvodet för alla EU-parlamentariker och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att EU-parlamentet endast sammanträder i Bryssel, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

3 Inledning

Europa har aldrig varit så rikt och samtidigt så ojämnt. Ojämligheten mellan de som har och de som inte har breder ut sig såväl inom länder som mellan länder i Europa. EU:s svar på finanskrisen var ännu mer av den högerpolitik som hade skapat krisen. Bankerna räddades medan kostnaderna fick bäras av oss andra. Den växande ojämlikheten har skapat en grogrund för de nationalisterna och rasisterna som nu vill inskränka demokratin. Med högerens hjälp tar de makten i Europa genom en retorik och en politik som sparkar nedåt.

Vänsterpartiet vill se ett nytt europeiskt samarbete som sätter människor och klimat före marknadsintressen. En verklig motkraft mot de nyliberala och rasistiska krafterna i Europa kommer från vänster. Vi lever i en allvarig tid, men det finns också mycket hopp. Vänsterpartiet driver, tillsammans med andra vänsterpartier i Europa, på för ett samarbete för social rättvisa och en kraftfull miljö- och klimatpolitik.

Vänsterpartiet vet att jämlika samhällen ger större frihet och mer möjligheter till alla människor. Samhällen som är jämlika är också bättre på att lösa större samhällsutmaningar som klimatförändringen, rasism eller en otillräcklig välfärd. Därför arbetar Vänsterpartiet för att skapa ett Europa för alla – inte bara för kapitalet och de rika. EU-kritik är en förutsättning för att förändra dagens EU.

Denna motion ska inte ses som en uttömmande beskrivning av Vänsterpartiets EU-politik. Här lyfter vi i stället några viktiga EU-frågor som berör verksamheten i riksdagens utrikesutskott.

4 Brexit

Det brittiska folkets beslut att lämna EU belyser flera brister inom unionen och hur den är konstruerad. Vänsterpartiet respekterar folkomröstningens resultat och vi uppmanar alla andra att också göra det. Resultatet speglar EU:s djupa kris. Över hela unionen har befolkningar upplevt hur EU-eliten har prioriterat euron och bankerna före vanliga människors livsvillkor. I några länder har priset för denna politik varit katastrofalt högt.

EU-eliten har skjutit ifrån sig all kritik. I stället har deras svar varit ännu mer centraliserad makt till EU, mindre nationell självbestämmanderätt och en stramare finanspolitik. Mot den bakgrunden är det bara naturligt att allt fler får nog av EU-politiken.

Vänsterpartiet vill se mer, inte mindre, internationellt samarbete och en rättvisare politik. Vi vill se bättre villkor för löntagarna, kamp mot klimatkrisen och en anständig behandling av dem som tvingas fly från krig och förtryck. Men det måste ske med demokratiskt stöd, inte över huvudet på befolkningarna.

Redan i dag har flera europeiska länder valt att stå utanför EU, bland dem Norge, Island och Schweiz. Deras handel och ekonomiska samarbete med EU sker ofta på EU:s villkor. Storbritannien är en av världens största ekonomier och landets utträde ur EU innebär en möjlighet att skapa ett mer jämställt samarbete mellan Europas länder, exempelvis genom ett reformerat EES-avtal.

Brexit skulle ha kunnat bli en möjlighet att skapa ett mer jämlikt, demokratiskt och rättvist samarbete i hela Europa. Den brittiska regeringens, och parlamentets, oförmåga att hantera beslutet i folkomröstningen samt EU-ledarnas försvar av EU i sin nuvarande form och ambitioner att straffa britterna för att de vill lämna snarare än att respektera folkets beslut riskerar att få svåra konsekvenser för Europa.

5 Demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer

För Vänsterpartiet är demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer inte förhandlingsbara. Vi försvarar FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna där mötesfrihet, organisationsfrihet, strejkrätt, yttrandefrihet samt allmänna, fria och hemliga val framhålls som nödvändiga beståndsdelar i ett demokratiskt samhälle. Lika stor vikt lägger vi på sociala framsteg och förbättrade levnadsvillkor. Det innebär att rätten till arbete, utbildning, bostad, vård, omsorg och kultur är nödvändig för ett människovärdigt liv och ett demokratiskt samhälle. Respekten för rättsstatens principer är central för varje demokratiskt samhälle och för respekten för de mänskliga rättigheterna.

Sedan en tid tillbaka har regimer på flera håll i världen börjat begränsa det demokratiska utrymmet, och särskilt civilsamhällets utrymme. Både genom att inskränka möjligheterna att finansiera sin verksamhet, men också genom hot, våld och begränsningar av grundläggande fri- och rättigheter. Mellan 2014 och 2016 antog över 60 länder snarlika varianter av lagar som på olika sätt försvårar eller förhindrar organisationers möjligheter att ta emot internationellt stöd. Omfattningen är mycket oroväckande, men också att stater verkar inspireras av varandra och ibland även samarbeta i försöken att tysta obekväma röster.

Europa är på inget sätt undantaget i den oroväckande utvecklingen med demokratins krympande utrymme. En tydlig slutsats från de organisationer som granskar det krympande demokratiska utrymmet är att utvecklingen på flera områden är värst i just Europa, dock från en bättre utgångsnivå. Vänsterpartiet menar att Sverige måste arbeta aktivt inom Europa, inte minst i EU och Europarådet, för att vända denna negativa och oroväckande utveckling.

Under Viktor Orbáns tid vid makten har Ungern haft en oroande utveckling med begränsningar av friheten för medier, universitet och civilsamhället. En lag som antogs i juni 2017 hindrar organisationer från att ta emot bidrag från utlandet. Polen är ytterligare ett exempel. Lagändringar som begränsar demonstrationsrätten har

presenterats, och Amnesty International rapporterar om hur polis trakasserar demonstranter och försöker hindra människor från att delta i protester.

Ungern och Polen pekas ofta, och med rätta, ut som de EU-stater som har mest oroväckande utveckling, men de är inte ensamma. Storbritannien antog 2014 en lag som reglerar organisationers möjligheter att driva kampanjer i samband med val. Lagens syfte sägs vara att hindra företag och lobbyister från att påverka valresultatet, men även människorätts- och välgörenhetsorganisationer har tystats. I Spanien har demonstrationsrätten begränsats genom införandet av straff mot organisationer och genom utökat polisvåld. Frankrike upphävde det två år långa undantagstillståndet i november 2017, men först efter att ha inkluderat flera av delarna i undantagstillståndet i ny lagstiftning. Vänsterpartiets politik för att möta utveckling med det krympande demokratiska utrymmet utvecklas i motionen Demokratins krympande utrymme (2018/19:723).

6 EU:s fleråriga budgetram 2021–2027

För närvarande pågår förhandlingar om EU:s budget. Det liggande förslaget innebär en kraftig utökning av budgeten. Detta motsätter sig Vänsterpartiet. Vi välkomnar därför att regeringen i Europeiska rådet drivit på för en minskning av unionens budget.

Vänsterpartiet vill minska EU:s budget och återföra EU:s ineffektiva och orättvisa jordbrukspolitik till nationell nivå så att Sverige kan satsa på och utveckla sin landsbygd och sitt jordbruk. Det säkerställer höga ambitioner för gott djurskydd och låg antibiotikaanvändning samt att vi kan nå våra klimatmål. Vänsterpartiet vill att våra skattepengar ska gå till ökad jämlikhet, inom och mellan länder, och till att lösa miljö- och klimatutmaningarna, inte till ökad militarisering, till att rädda spekulationsglada banker eller till en inhuman asylpolitik med gränspolis och läger för asylsökande i EU:s grannländer.

Om medlemsländerna får ett ökat ansvar för finansiering och genomförande inom ramen för EU:s budget kan de själva effektivisera, minska EU-byråkratin och samtidigt se till att stöden blir mer effektiva. Regeringen ska fortsatt verka för en minskning av EU:s budget och börja driva på för en klimatomställning i stället för militarisering. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Attackerna på välfärden och arbetsrätten i många EU-länder utgör ett allvarligt hot mot jämställdheten. EU:s påtvingade åtstramningspolitik har slagit extra hårt mot kvinnor. Kvinnor drabbas hårdast när välfärden skärs ned och arbetsvillkoren försämras. Vänsterpartiet driver kraven på ekonomisk rättvisa för kvinnor. Vi vill att EU inför en feministisk budget som bygger på en genomgripande feministisk analys, syftar till att utjämna skillnader mellan könen avseende inkomst, levnadsvillkor m.m. och förbättrar kvinnors villkor. Regeringen bör verka för att EU inför en feministisk budget. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

7 Utvidgningsprocessen

Beskrivningen av EU som ett fredsprojekt är missvisande. Att unionen tilldelades Nobels fredspris 2012 är ett av de värsta lågvattenmärkena i prisets historia. Det gör

dock inte unionen oförmögen att spela en viktig roll som fredsskapare. Genom ett utökat samarbete kan stater föras närmare varandra, vilket kan minska risken för krig och konflikter. Den väg som EU har valt, med ett mycket djupare och smalare samarbete, kommer dock inte att leda dit. Den vägen leder i stället till en tydligare gräns mellan de som är innanför och de som står utanför unionen och till konstruktionen av fort Europa. Vänsterpartiet vill i stället se ett mycket bredare och tunnare Europasamarbete, som innefattar fler länder och inte lägger sig i medlemsländernas nationella politik i samma utsträckning som dagens EU. Ett sådant samarbete bör ta sin utgångspunkt i och tydligt främja jämlikhet och respekt för mänskliga rättigheter och demokratins och rättsstatens principer. Ett sådant samarbete är svår genomförbart inom dagens EU.

7.1 Turkiet

Under Erdoğan's styre har utvecklingen i Turkiet tagit tydliga steg i helt fel riktning. Sedan det misslyckade kuppöversöket sommaren 2016 har inskränkningarna av demokratiska fri- och rättigheter ökat ytterligare. Massarresteringar och begränsningar av yttrandefriheten har varit återkommande. Genom en konstitutionsändring våren 2017 har ännu mer makt samlats hos Erdoğan, och ett återinförande av dödsstraffet diskuteras.

Sedan kuppen har över 110 000 människor blivit avskedade eller avstängda från sina jobb, och 40 000 har fängslats för misstänkta band till den USA-baserade predikanten Fethullah Gülen, som anklagas för att ligga bakom kuppöversöket. Det är uppenbart att Erdoğan använt kuppöversöket som ursäkt för en alltmer repressiv politik mot sina meningsmotståndare, inte minst de krafter som förespråkar fred och en lösning på den väpnade konflikten med PKK.

Flera regimkritiska och oppositionella medier har stängts ned med hjälp av lagar stiftade med stöd av undantagstillståndet. Totalt handlar det om minst 160 mediekällor, varav majoriteten är kurdiska. Bland dem finns Azadiya Welat, den enda kurdiska dagstidningen i Turkiet, Jinha News, den första och enda nyhetsredaktionen i världen som består av enbart kvinnor, och Zarok TV, den enda kurdiska barnkanalen. Borgmästarna i minst 35 städer har avsatts och i vissa fall gripits. Det handlar framför allt om städer i östra Turkiet och borgmästare som tillhör vänsterpartiet HDP eller dess systerparti DBP. Sedan kuppöversöket den 15 juli 2016 har fler än 6 000 av HDP:s medlemmar anhållits, och 2 000 av dem har fängslats.

Vänsterpartiet har länge kritiserat utvecklingen i Turkiet och uppmanat Sverige och EU att agera kraftigare. EU har inte vågat agera mot Turkiet av rädsla för att Erdoğan skulle säga upp det skamliga avtal som hindrar flyktingar från att ta sig från Turkiet till Europa. Det är hög tid för EU att säga upp avtalet och tydligt agera mot förtrycket av oppositionella och inskränkningar i grundläggande fri- och rättigheter i Turkiet.

Vänsterpartiet stöder och solidariserar med de progressiva krafterna i Turkiet, bl.a. vänsterpartiet HDP. De är tydliga med att en upprätthållen men tuff dialog med Turkiet och fortsatta förhandlingar är det mest effektiva sättet att påverka landet och hindra det från att ta ytterligare steg i fel riktning. Att avsluta förhandlingarna är att bryta möjligheterna för påverkan och påtryckningar. När EU-parlamentet nyligen röstade om att avbryta förhandlingarna röstade därför Vänsterpartiets Malin Björk för att förhandlingarna med Turkiet skulle frysas, i stället för att avslutas eller den hårdare skrivning om att formellt avbrytas som gick igenom.

Samtidigt som högern inom EU-parlamentet röstade för att suspendera förhandlingarna står de bakom EU:s flyktingavtal med Turkiet som bidrar till människorättskränkningar och har hindrat EU från att kritisera Turkiets övergrepp mot den egna befolkningen och inskränkningarna av grundläggande rättigheter. Högern inom EU har alltid motsatt sig att Turkiet närmar sig EU av rent rasistiska skäl. Av samma skäl har de ingen invändning mot att Turkiet i dag fungerar som EU:s gränsvakt. Regeringen bör verka för att EU avbryter flyktingavtalet med Turkiet och agerar för att våldet och repressionen mot oppositionella upphör i Turkiet och att alla som fängslats på politisk grund frigges. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

8 EU:s strategi för Östersjöregionen

Ryssland utgör ett säkerhetspolitiskt hot. Först och främst mot alla människor i Ryssland som motsätter sig styret i Kreml eller som inte passar i det samhälle som Putin vill bygga. För ryska hbtq-personer, urfolksföreträdare, miljörörelser och vänsteraktivister är den egna regimen ett dagligt säkerhetshot. Rysslands imperialistiska politik utgör också ett direkt hot mot befolkningen i flera grannländer – Ukraina, Georgien, Moldavien och länderna i Centralasien.

Samtidigt präglas den europeiska säkerhetspolitiska debatten av en överdriven rädsla för militära angrepp från Ryssland. Av dessa anledningar bör det mellanfolkliga samarbetet mellan EU och Ryssland utökas; vi behöver en motvikt till aggression och upprustning. Vänsterpartiet har motionerat om att Sverige bör spela en aktivare roll i syfte att skapa ett ökat samarbete runt Östersjön och att Svenska institutet bör få ett särskilt uppdrag att arbeta för att främja en säkerhetsgemenskap och en demokratisk utveckling i Ryssland. Vi har även påpekat behovet av att sanktionerna mot Ryssland med anledning av annekteringen av Krim kompletteras med ett ökat utbyte och samarbete mellan befolkningarna i Sverige och Ryssland. Regeringen bör inom EU verka för ett ökat utbyte och samarbete mellan befolkningarna i EU och Ryssland. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

9 EU:s utrikes- och säkerhetspolitik

Vänsterpartiet är motståndare till EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik. Kravet på konsensus leder till att EU ofta hindras från att ta progressiva positioner i viktiga frågor, t.ex. att försvara aborträtten och stärka satsningar på SRHR. Det leder också ofta till att EU agerar långsamt och vagt, med urvattnade skrivelser. Det betyder inte att vi vill gå mot en ordning där majoritetsbeslut gäller. Med en sådan ordning skulle risken för att utrikespolitiken kapas av de reaktionära och rasistiska krafterna i Europa öka. Vänsterpartiet vill i stället att utrikespolitiken återgår till att bli en helt nationell kompetens. Vi värnar den svenska alliansfriheten. Vi är helt emot militariseringen av EU. Inga EU-pengar ska gå till upprustning.

Utrikespolitiken måste också bli mer konsekvent. I dag behandlas lika fall olika beroende på vilka länder det handlar om. Ekonomiska och politiska relationer har större betydelse än respekten för mänskliga rättigheter och folkrätten. De tydligaste exemplen

utgörs av EU:s relationer med Marocko och Israel. Samtidigt som sanktioner, med rätta, införts mot Ryssland efter annekteringen av Krim har både Marocko och Israel kunnat fortsätta sina ockupationer utan sanktioner, och i stället har de belönats med fördelaktiga handelsavtal. Regeringen bör verka för att EU konsekvent står upp för mänskliga rättigheter, folkrätten och demokratin i sina relationer till andra länder. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

9.1 Vapenexport

Vänsterpartiet vill att Sverige ska vara ett land som konsekvent står upp för demokrati och folkstyre, ett land som aktivt och konsekvent arbetar för fred och nedrustning samt ett land som fördömer varje brott mot de mänskliga rättigheterna, oavsett var, av vem eller med vilka motiv de begås. Sverige har alla möjligheter att vara ett sådant land. För att nå dit krävs att Sverige slutar beväpna auktoritära regimer, länder som befinner sig i krig och stater som begår grova och omfattande brott mot de mänskliga rättigheterna. Vi måste också agera i samma anda inom EU.

Vänsterpartiet har i ett flertal motioner klargjort vår position om den svenska vapenexporten och behovet av ett förbud mot export av vapen till länder som kränker de mänskliga rättigheterna, diktaturer och krigförande stater. På sikt vill vi avveckla den svenska vapenexporten helt. Vänsterpartiets politik om vapenexport utvecklas i motionen med anledning av proposition 2017/18:23 Skärpt exportkontroll av krigsmateriel (2017/18:3920).

Även på EU-nivå måste vi sträva mot ett regelverk som förbjuder export av krigsmateriel till länder som kränker de mänskliga rättigheterna, diktaturer och krigförande stater. Regeringen bör verka för att EU:s riktlinjer för export av krigsmateriel innebär ett förbud av export till länder som kränker de mänskliga rättigheterna, diktaturer och krigförande stater. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Den 26 mars 2015 inledde en militärallians under ledning av Saudiarabien flyganfall mot houthirebellerna i Jemen, vilka i sin tur får stöd från Saudiarabiens ärkefiende Iran. Kriget i Jemen har skapat världens värsta humanitära katastrof. Över 22 miljoner människor behöver humanitärt stöd, och fler än 3 miljoner befinner sig på flykt i landet. 85 000 barn tros ha dött av svält.

Saudiarabien är en av världens största vapenköpare, i särklass störst i regionen. Mellan 2013 och 2017 kom 34 procent av de vapen Saudiarabien importerade från just EU, enligt fredsforskningsinstitutet Sipri. Den koalition som strider mot houthirebellerna i Jemen består förutom av Saudiarabien även av Bahrain, Kuwait, Qatar, Förenade Arabemiraten, Egypten, Jordanien, Marocko och Sudan. Koalitionen får också stöd av bl.a. USA, Storbritannien, Frankrike, Kanada och Turkiet.

EU-parlamentet har antagit flera resolutioner med krav på vapenembargon mot de stater som ingår i den Saudileda koalition som krigar i Jemen. EU-parlamentet menar att exporten av vapen till exempelvis Saudiarabien strider mot EU:s egna regler. Parlamentets beslut innebär att EU:s höga representant för utrikes- och säkerhetsfrågor, Federica Mogherini, har fått i uppdrag att ta fram ett förslag på vapenembargo. Beslutet är också en tydlig signal till medlemsstaterna att sluta exportera vapen till Saudiarabien. Vänsterpartiet delar kravet i resolutionen och menar att regeringen bör stötta Federica Mogherini och agera i enlighet med EU-parlamentets rekommendation. Sverige ska

verka för att EU inför ett vapenembargo mot de stater som ingår i den Saudiledde koalitionen. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

9.2 Handelspolitik

Företag ska aldrig ställas över demokratin. Därför vill Vänsterpartiet stoppa den förskjutning av makt från folket till storföretag som många av dagens internationella handelsavtal i praktiken innebär. Det är helt orimligt att viktiga politiska beslut som påverkar vårt klimat, vår ekonomi och vår välfärd avhandlas utan demokratisk insyn och därefter inte kan påverkas. Vänsterpartiet vill ha rättvisa handelsavtal där företag aldrig kan stämma stater för demokratiskt fattade politiska beslut. Regeringen ska verka för att inga fler odemokratiska och miljöfarliga EU-handelsavtal tecknas. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Vänsterpartiet vill att EU för en feministisk handelspolitik som bygger på en genomgripande feministisk analys, syftar till att utjämna skillnader avseende inkomst, levnadsvillkor m.m. mellan könen världen över och förbättrar kvinnors villkor. Regeringen ska verka för att EU försvarar kvinnors ekonomiska rättigheter och inför en feministisk handelspolitik. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

9.3 Utvecklingspolitik

EU:s medlemsländer står för nästan 60 procent av världens samlade bistånd och är många fattiga länders största handelspartner. Trots att EU-kommissionen är världens fjärde största biståndsgivare och Sverige årligen kanaliserar drygt 2 miljarder kronor av den nationella biståndsbudgeten genom EU lyser unionen med sin frånvaro i den svenska biståndsdebatten.

År 1970 satte FN målet att 0,7 procent av givarländernas BNI ska gå till bistånd. EU:s målsättning att nå 0,7-procentsmålet till 2015 har reviderats till ett kollektivt åtagande om att nå 0,7 procent under löptiden för Agenda 2030. Dock med förbehållet att de äldre medlemsstaterna får ta hänsyn till budgetära omständigheter och att de nyare endast måste sträva mot målet 0,33 procent av BNI. EU ska dessutom till 2025 uppnå målet om att 0,15–0,20 procent av BNI ska gå till de minst utvecklade länderna samt uppnå målet om 0,20 procent till 2030.

Concord Europa är en plattform för europeiska biståndsorganisationer. De beskriver utvecklingen inom EU:s bistånd i den årliga AidWatch-rapporten. 2018 års rapport visar att EU:s bistånd missar målen eftersom det styrs av egenintressen i stället för mottagarländernas intressen. Det är framför allt säkerhets- och migrationspolitiska intressen som prioriteras framför stöd till de som lever i de mest fattigdomsdrabbade länderna. En femtedel av EU:s bistånd stannade inom unionen år 2017, enligt Concord. Detta resulterade i att unionens bistånd endast nådde upp till 0,49 procent av BNI, vilket är en minskning jämfört med året innan. Om EU inte ökar takten kommer man att missa sitt eget uppsatta mål med 27 år och uppnå det först 2057. När det gäller de minst utvecklade länderna nådde EU under 2017 endast halvvägs till 0,2-procentsmålet.

EU:s oförmåga att nå upp till de uppsatta målen, skjuta dem på framtiden och ändå se ut att missa dem med stor marginal är mycket oroväckande. I en värld där behoven av verkligt bistånd är mycket stora är detta agerande av världens rikaste världsdel ett svek.

Vänsterpartiets syn på EU:s utvecklingspolitik utvecklas i motionen En svensk utvecklingspolitik för rättvisa, jämställdhet och hållbar utveckling (2018/19:757).

9.4 Israels ockupation av Palestina

Israels ockupation av Palestina har skapat en av världens mest segdragna konflikter. Redan genom processen som ledde till att staten Israel utropades 1948 skapades grogrunden för dagens konflikt genom att hundratusentals palestinier fördrevs från sina hem. Sedan sexdagarskriget 1967 har Israel ockuperat Gazaremsan, Västbanken och östra Jerusalem i strid med folkrätten. Konflikten mellan Israel och Palestina är inte en konflikt mellan jämlika parter. Israel är en av världens största krigsmakter vars militärapparat understöds av USA, och landet har ett större ansvar enligt folkrätten i egenskap av ockupationsmakt. Samtidigt är det viktigt att understryka att folkrättens regelverk, bl.a. förbudet mot attacker mot civila, omfattar samtliga parter. Israels ockupation ursäktar inte på något sätt raketbeskjutning mot Israel, attacker på civila israeliska mål eller att palestinska grupper begår brott mot de mänskliga rättigheterna på de palestinska områdena.

Israels övergrepp mot de mänskliga rättigheterna, folkrätten och det palestinska folket inte bara fortsätter utan blir dessutom allt grövre. Blockaden av Gaza fortskrider, och byggnationen av den mur som sedan länge har fördömts av FN fortsätter. Antalet illegala bosättningar på ockuperad mark fortsätter att växa, och fördrivningen av palestinier från östra Jerusalem ökar. Israel fortsätter att arresterar, fängsla, tortera och i vissa fall döda dem som står upp mot ockupationen. Ingen fred tycks vara i sikte, och så länge Israel vägrar att respektera palestiniernas mest grundläggande mänskliga rättigheter kommer det inte att vara möjligt att uppnå fred. Genom sina konsekventa brott mot folkrätten framstår Israel som genuint ointresserat av att upphäva den ockupation av palestinsk mark som pågått i årtionden och som är nyckeln till en varaktig fred i Mellanöstern.

Vänsterpartiet anser att Israel måste dra sig tillbaka från ockuperat område, att bosättningarna måste utrymmas och att en fri och demokratisk palestinsk stat bör upprättas inom 1967 års gränser. Vänsterpartiets utgångspunkt är folkrätten och respekten för de mänskliga rättigheterna. Därför har vi uppmärksammat och fördömt Israels grova och omfattande brott mot de mänskliga rättigheterna både i och utanför riksdagen. Vi har samtidigt inte tvekat att ta avstånd från de brott mot folkrätten och de mänskliga rättigheterna som begåtts av palestinska grupper.

Vänsterpartiet ser att Sverige kan spela en avgörande roll både för en framtida freds- och försoningsprocess och för försöken att bygga en palestinsk statsbildning i dag. Vi välkomnar därför att Sverige erkänt Palestina. Sveriges erkännande och avtal om utvecklingssamarbete har tänt ett hopp hos det palestinska folket, men det har också väckt förväntningar om ett mer aktivt Sverige.

Israels ockupation av Palestina hade inte varit möjlig utan EU:s förmånliga handelsavtal med Israel eller utan USA:s militära bistånd till landet. Att Europeiska unionen år efter år ”betonar vikten av att gränserna till Gaza öppnas” och riktar kritik mot delar av Israels politik förändrar tyvärr inte situationen för palestinierna. Israel har kunnat ignorera EU:s kritik utan att det fått några konsekvenser. En förutsättning för att Sveriges och EU:s uttalanden ska göra skillnad är att man också är beredd att sätta tyngd bakom sitt budskap. Samarbetet mellan EU och Israel är omfattande och ger EU en möjlighet att sätta press på Israel att respektera folkrätten. Associeringsavtalet mellan

EU och Israel är t.ex. villkorat med respekt för de mänskliga rättigheterna. EU:s associationsavtal med Israel innefattar förmånliga handelsavtal som ger det israeliska näringslivet stora ekonomiska fördelar. På så vis bidrar EU till att stärka den ekonomiska basen för ockupationspolitiken. Sverige bör motsätta sig att EU fördjupar sitt samarbete med Israel på något område och suspendera det nuvarande associeringsavtalet så länge Israel inte avvecklar bosättningarna och vägspärrarna på ockuperat område, avbryter blockaden av Gaza och upphör med byggandet av muren på Västbanken. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Att strypa vapentillförseln är ett effektivt verktyg för att sätta press på alla parter. I dag förekommer ingen vapenexport från EU till de palestinska parterna, men flera EU-medlemmar exporterar vapen till Israel. All vapenexport från EU-länderna till Israel måste upphöra. Sverige bör ta initiativ till att EU inför ett vapenembargo mot Israel. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

9.5 Marockos ockupation av Västsahara

Marocko ockuperar Västsahara sedan 1975. Det är en ockupation som strider mot FN:s vilja och som dömts som illegal av den internationella domstolen i Haag. År 1991 slöts ett vapenstillestånd, och parterna kom överens om att hålla en folkomröstning om Västsaharas självständighet övervakad av den FN-ledda styrkan Minurso. Marocko har dock gjort sitt yttersta för att sabotera och förhala processen.

I slutet av 2018 återupptogs samtalen mellan parterna i Genève under ledning av FN:s sändebud Horst Köhler, och en andra samtalsrunda är planerad i år. Men för att samtalen ska bli framgångsrika behövs ett engagemang från omvärlden. Det är mycket som står på spel. Det finns en stor risk för att vapenvilan bryts. Det västsahariska folket börjar få nog, och allt fler röster höjs för att återuppta den väpnade kampen. Världen behöver inte ytterligare en väpnad konflikt. Världen behöver fredliga lösningar med respekt för folkrätten. Efter 44 år av ockupation är det hög tid att västsaharierna får tillbaka sitt land. Men då kan inte omvärlden förhålla sig passiv, utan måste agera. Regeringen bör verka för att EU kräver att den utlovade folkomröstningen om Västsaharas självständighet hålls. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Västsahara är rikt på naturtillgångar i form av fisk och fosfat – något som inte kommer det befriade Västsahara eller de västsahariska flyktingarna till del. 70 procent av världens fosfattillgångar beräknas finnas just i Västsahara och Marocko. Trots att inget land erkänner Marockos rätt till Västsahara har Marocko relativt fritt kunnat utnyttja Västsaharas naturresurser. Ekonomiska intressen och handelsförbindelser är anledningar bakom Frankrikes och Spaniens starka relationer med Marocko, som gör dem ovilliga att kritisera landet.

Redan i december 2016 beslutade EU-domstolen att handels- och jordbruksavtalet mellan EU och Marocko inte gäller västsahariska produkter eftersom Västsahara inte tillhör Marocko. Den 27 februari 2018 beslutade EU-domstolen dessutom att fiskeavtalet mellan Marocko och EU inte gäller Västsahara. Domarna gör klart att det enda sättet att förhandla om avtal som omfattar Västsahara är med det västsahariska folket.

I stället för att följa de entydiga domsluten valde kommissionen att kringgå domstolens beslut och inledde en omförhandling om avtalen för att inkludera Västsahara. Kommissionen påstår att den har fört dialog med lokalbefolkningen i

Västsahara, men i stället tillfrågade den de marockanska ockupanterna. Cirka 83 västsahariska civilsamhällesorganisationer skrev dessutom till EU-kommissionen och fördömde avtalet. Man hänvisade till Polisario, som av FN är utsett till västsahariernas enda legitima representant. Trots det fanns de västsahariska organisatorerna med på den lista som kommissionen presenterade för ministerrådet och EU-parlamentet över organisationer som givit sitt medgivande till avtalet. Polisario har över huvud taget inte hörts, varför avtalet strider mot EU-domstolens beslut och mot folkrätten.

Den svenska regeringen lade ned sin röst i förhandlingarna om handelsavtalet och röstade nej till fiskeavtalet. Självklart borde regeringen ha röstat nej till båda och därmed tydligt stått upp för folkrätten.

I januari 2019 röstades handelsavtalet igenom i EU-parlamentet, och i februari röstades även fiskeavtalet igenom. Att avtalen nu har gått igenom kommer tveklöst att bidra till att förlänga konflikten. Naturtillgångarna är själva grundorsaken till Marockos illegala ockupation av Västsahara. Det är genom de stora inkomsterna från fosfat, ett rikt fiske och andra västsahariska tillgångar som Marocko kan finansiera sin ockupation och fortsätta sitt systematiska förtryck av den västsahariska befolkningen. Regeringen ska verka för att EU säkerställer att handelsavtal och fiskeriavtal mellan EU och Marocko, i enlighet med EU-domstolens beslut, ej innefattar Västsaharas territorium så länge som Västsaharas folk, via deras legitima representant Polisario, inte har givit sitt samtycke. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

10 Reformera Europeiska investeringsbanken

Den europeiska investeringsbanken (EIB) är ett fristående organ inom EU. Bankens huvudsyfte är att bidra till tillväxt och sysselsättning inom EU genom att erbjuda långsiktig finansiering av samhällsekonomiskt lönsamma projekt. Det är en institution med mycket makt och stora ekonomiska muskler.

För att underlätta klimatomställningen vill Vänsterpartiet omvandla den europeiska investeringsbanken till en klimatinvesteringsbank som gör produktiva och samhällsnyttiga investeringar för klimatet. Banken ska upphöra med fossila placeringar och respektera internationella åtaganden när det gäller mänskliga rättigheter och klimat- och miljöavtal. Ur banken ska företag, regioner, kommuner och länder kunna låna pengar till låg ränta för gröna investeringar i det som ställer om och utvecklar samhällen. Regeringen bör verka för att den europeiska investeringsbanken omvandlas till en klimatinvesteringsbank. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

11 Öppenhet och transparens

Vilka beslut som fattas ska avgöras av hur människor röstar, inte av EU-byråkrater och storföretagens lobbyister. När folkstyret urholkas innebär det inte bara sämre beslut – det gröper också ur tilltron till demokratin.

Det finns en politisk kris i Europa, och tilltron till regeringar, institutioner och medier sjunker. Allt färre upplever att samhället är byggt för dem. Under ett stort antal år har makt och beslutsfattande medvetet förts bort från folkligt inflytande och

demokratiska organ till opåverkbara EU-institutioner. EU har använts som ett instrument för att sprida idén om att politik bör styras av experter och byråkrater, som inte ska kunna påverkas av folkliga opinioner. Vänsterpartiet vill demokratisera EU genom att ge mindre makt till EU:s byråkrater, kommissionärer och domare, och mer makt till de nationella parlamenten. Vi vill begränsa lobbyisternas närvaro i EU samt verka för ökad insyn och transparens i EU:s institutioner.

Vänsterpartiet motverkar EU:s utveckling i federal, överstatlig riktning och arbetar för att föra tillbaka makt till folket. Det borde också vara enklare att lämna EU och EMU om man som medlemsland vill det.

Vänsterpartiet anser att de folkvaldas roll i demokratin är central. Det är viktigt att vi alla kan lita på de folkvalda. Ändå är det få EU-parlamentariker som vill redogöra för hur de utnyttjar de förmåner de har som parlamentariker. Bara Vänsterpartiet har varit öppet från start med att pengarna går dit de ska. Regeringen ska verka för ett regelverk som innebär öppna böcker, minskade förmåner och sänkta politikerarvoden för alla EU-parlamentariker. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Den absurda flytten av folkvalda och tjänstemän mellan Bryssel och Strasbourg en gång i månaden måste upphöra. Regeringen bör verka för att EU-parlamentet endast sammanträder i Bryssel. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Håkan Svenneling (V)

Lorena Delgado Varas (V)

Jens Holm (V)

Amineh Kakabaveh (V)

Yasmine Posio (V)

Hanna Gunnarsson (V)

Lotta Johnsson Fornarve (V)

Birger Lahti (V)

Elin Segerlind (V)